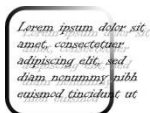

Postkeynesovství

Vyčleňuje se postupně v padesátých až sedmdesátých letech jako samostatný směr.

■ Kladou důraz na odklon od neoklasické ekonomie

Snaha vytvořit vlastní teorii hodnoty, rozdělování a peněz (především italsko-cambridgeská škola).

TEXT

„K neoklasické ekonomii se stavěla kriticky (Joan Robinsonová), ovšem hlavně k té její verzi, kterou reprezentovala lausannská škola. K Marshallovi (který měl na ni, alespoň z počátku velký vliv) byla shovívavější. O to kritičtější byla k těm interpretacím Keynesa, které se pokoušely vtlačit jeho Obecnou teorii do rámce statických modelů (jako byl například IS - LM), a zejména pak k neokeynesovským pokusům o syntézu keynesovství neoklasicismem. Nazývala to „falešným keynesovstvím“ (bastard keynesianism).“

■ heterogenní myšlenkový proud

Nekonstituovalo se však v jednotný teoretický směr, postkeynesovce spojuje velmi kritický vztah k neoklasické ekonomii a neoklasické syntéze. Vymezuje se proti neokeynesovství a nové keynesovské makroekonomii, tyto nazývají „keynesovci bastardi“, „hydrauličtí keynesovci“.

Dvě skupiny v postkeynesovské ekonomii:

- a) Evropští postkeynesovci nebo italsko-cambridgeská škola.
- b) Američtí postkeynesovci nebo mladší větve postkeynesovství.

■ metodologický realismus

1. zkoumají současné tržní ekonomiky jako systémy s **nedokonalou konkurencí** na všech trzích
2. systémy s **oligopolní strukturou**
3. systémy s **rozvinutými peněžními a úvěrovými institucemi**
4. systém, kde velkou roli hrají odbory
5. zkoumá jevy v **historickém čase**
6. Minulost a současnost jsou dané, budoucnost je nejistá a nepředvídatelná. Na základě dosavadního vývoje ekonomických veličin nelze předvídat jejich další vývoj.
7. charakteristickým rysem současné ekonomiky je **nejistota**, která je zdrojem nestability tržní ekonomiky a finančních trhů zvláště.

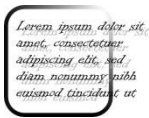
NICHOLAS KALDOR: TEORIE ENDOGENNÍCH NABÍDKY PENĚŽ

Nicholas Kaldor (1908 – 1986)

- britský ekonom maďarského původu
- Cambridgeská univerzita.

Rozpracoval postkeynesovskou teorii endogenních peněz. Odmítal kvantitativní teorie peněz a s tím spojenou představu o exogenitě peněz vůči reálné ekonomice a její tvrzení, že růst peněz je příčinou zvýšení cenové hladiny.

- teze: centrální banka je v dnešní době „**lender of the last resort**“ (věřitel v poslední instanci)

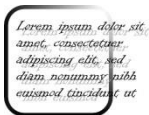
TEXT

„Kaldorova představa endogenity peněz vycházela z podmínek Velké Británie, kde Bank of England skutečně fungoval jako věřitel v poslední instanci a přizpůsobovala se převážně schodkům veřejných rozpočtů.“

MLADŠÍ VĚTEV POSTKEYNESOVSTVÍ: ROZPRACOVÁNÍ TEORIE ENDOGENNÍ NABÍDKY PENĚŽ

Zdůraznění autonomního rozhodování podnikatelů o investicích, kterou jsou příčinou změn národního důchodu, tak i nabídky peněz.

Růst investic vyvolá na jedné straně růst národního důchodu přes investiční multiplikátor a na druhé straně přes poptávku po úvěru růst nabídky peněz, která se bezprostředně přizpůsobuje poptávce po penězích.

TEXTY

„Centrální banka v těchto představách není schopna určovat množství peněz v oběhu. V době, kdy v důsledku rostoucí dynamiky investic komerční banky vyžadují dodatečné finanční zdroje od centrální banky, je centrální banka je ochotna poskytnout, i když je to spojeno s vyšší diskontní sazbou. Tu komerční banky přesunou na své zákazníky. Poskytování půjček soukromého bankovního sektoru je v podstatě determinováno poptávkou a centrální banka má v rukou pouze málo prostředků k jeho ovlivnění.“

„Bez pochyby nová keynesovská ekonomie i postkeynesovská ekonomie budou patřit na počátku 21. století mezi vlivné směry ekonomického myšlení.“

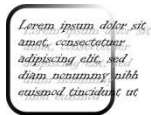
Endogenní přístup k penězům

Koncept endogenních peněz je integrální součástí Postkeynesovské teorie, ale i jiné koncepty vychází z endogenní teorie peněz, například Teorie reálného cyklu.

■ zdrojem peněz je především poptávka podnikatelů, ale i domácností a vlády po úvěrech

Firmy se rozhodují na základě svého podnikatelského očekávání („**animal spirits**“, životního elánu) o budoucí produkci. Očekávaný růst výroby odvozují od očekávaného růstu poptávky v budoucnu. Po tomto rozhodnutí žádají firmy banky o úvěry pro výplatu mezd a ostatních nákladů spojených se zvyšováním produkce, aby překlenuli časový nesoulad mezi výrobou a prodejem produkce.

Jestliže je bankovní sektor stejně optimistický jako firmy, zvyšuje nabídku půjček. Výkyvy peněz jsou tedy vyvolány „životním elánem“ podnikatelů. Při stabilizaci úrokové sazby tak centrální banka přizpůsobuje nabídku peněz poptávce po penězích.

TEXT

„Postkeynesovská teorie argumentuje, že peníze jsou zaváděny do ekonomiky prostřednictvím produktivní činnosti podnikatelů (i ostatních subjektů), protože tyto produktivní činnosti generují důchod. V postkeynesovském konceptu peněz tedy kauzalita vede od produkce (důchodu) k tvorbě peněz cestou úvěrové kreace (poskytování úvěrů).“

Peněžní zásoba je determinována vývojem reálné ekonomiky a pružně reaguje na potřeby reálné ekonomiky. „Inverzní kauzalita“ ve srovnání s exogenními koncepty.

■ zákonem stanovené minimální rezervy?

V praxi komerční banky poskytují úvěry a teprve pak hledají rezervy. Mají-li komerční banky možnost získání výhodných úvěrů pro firmy a nemají-li rezervy, vypůjčují si peníze doma nebo v zahraničí, aby naplnily požadavek rezerv. Pokud jsou úrokové sazby na úvěry poskytované podnikatelů vyšší než úrokové sazby na mezibankovním nebo mezinárodním finančním trhu, komerční banky realizují zisk.

■ v praxi centrální banky uplatňují defenzivní politiku namísto ofenzivní

Kdykoliv se centrální banky pokoušely uplatňovat ofenzivní kontrolu peněžní zásoby, komerční banky se vyhýbaly kontrolním opatřením vytvářením centrální banky tím, že vytvářejí nové druhy účtů a půjček (finanční inovace).

V důsledku globalizace dochází k rychlému přesunu obrovských mas peněz mezi segmenty světového hospodářství. „Přitvrzení“ peněz v národní ekonomice, učiní měnu dané země atraktivní pro příliv krátkodobého kapitálu, což centrální bance omezuje prostor pro uplatnění aktivní kontroly peněžní zásoby v domácí zemi.